नारायण उपनिषत्

Nārāyaṇa Upaniṣhat

Nārāyaṇa Upaniṣhat word-by-word meanings

śhānti pāṭha

ॐ सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यङ्करवावहै ।
तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहै ।
ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

। सह । नौ । अवतु ॥ सह । नौ । भुनक्तु ॥ सह । वीर्यम् । करवावहै ॥
। तेजस्वी । नौ । अधीतम् । अस्तु । मा । विद्विषावहै ॥
। ॐ । शान्तिः । शान्तिः । शान्तिः ॥

ॐ saha nāvavatu । saha nau bhunak'tu । saha vīr'yaṅ' karavāvahai ।
tējas'vi nāvadhītamas'tu mā vid'viṣhāvahaiī ।
ॐ śhā-n'tiśh' śhā-n'tiśh' śhā-n'tiḥi ॥

। saha । nau । avatu ॥ saha । nau । bhunaktu ॥ saha । vīryam । karavāvahai ॥
। tējasvī । nau । adhītam । astu । mā । vidviṣhāvahai ॥
। Om । śhāntiḥi । śhāntiḥi । śhāntiḥi ॥

सह **saha** = together ॥ नौ **nau** = us both ॥ अवतु **avatu** = protect

सह **saha** = together ॥ नौ **nau** = us both ॥ भुनक्तु **bhunaktu** = eat = enjoy [= nourish]

सह **saha** = together ॥ वीर्यम् **vīryam** = courageously ॥ करवावहै **karavāvahai** = both perform

तेजस्वी **tējasvī** = brilliant ॥ नौ **nau** = both our ॥ अधीतम् **adhītam** = *Vēda* chanting and its implementation ॥ अस्तु **astu** = be ॥ मा **mā** = may NOT ॥ विद्विषावहै **vidviṣhāvahai** = we both feel jealousy, rancour, etc. (*vidviṣhā* means *vi-rūpē dviṣhā*; *dviṣhā* lit. means a feeling of two – when one feels "separate" from another.)

Protect us together! Nourish us together!
Courageously together let us perform deeds! [noble and worthy][= sēvā]
May the divine aura of our vēda-chant-vibrations spread brilliance all around!
May we do all this unitedly without rancour and resentment amongst us!
OM! Peace! Peace! Peace!

Note on the word *nārāyanaḥa*: नारः + अयन *nāraḥa* + *ayana* = *nāra* + *ayana* = *nārāyaṇa*.

यस्य अयनं नारः अस्ति इति नारायणः । yasya ayanaṁ nāraḥ asti iti nārāyaṇaḥ ।

He whose *ayanaṁ* (abode) is *nāraḥa* (waters) is called as *nārāyaṇaḥa*.
Here *nāraḥa* indicates the "waters" of the vast outer space (also waters of ALL-the-mind-thoughts in the Universe); *ayana* means abode. He occupies ALL the "empty space" (which, in reality, is NOT empty) in the Universe. He is said to recline on the *śhēṣha-nāgaḥa*. Here, the *śhēṣha* means "balance" or whatever "darkness" remains after we subtract the visible stars, etc. from the equation. *Nāgaḥa* indicates energy, or rather the "creative energy". In this way, the *śhēṣha-nāgaḥa* is the "remaining darkness" energy of outer space and this *nārāyaṇaḥa-viṣhṇuḥu* is said to sleep or recline upon it. In effect, indicating that the "*śhēṣhaḥa*" is NOT "empty" space but filled with vibrating energy.

ॐ अथ पुरुषो ह वै नारायणोऽकामयत प्रजाः सृजेयेति ।
नारायणात् प्राणो जायते । मनः सर्वेन्द्रियाणि च ।
खं वायुर्ज्योतिरापः पृथिवी विश्वस्य धारिणी ।
नारायणाद् ब्रम्हा जायते । नारायणाद् रुद्रो जायते ।
नारायणादिन्द्रो जायते । नारायणात् प्रजापतयः प्रजायन्ते ।
नारायणाद् द्वादशादित्या रुद्रा वसवः सर्वाणि च छन्दांसि ।
नारायणादेव समुत्पद्यन्ते । नारायणे प्रवर्तन्ते ।
नारायणे प्रलीयन्ते ॥ १ ॥ एतदृग्वेदशिरोऽधीते ।

(Red highlighted portions from the published book '*Upanișhat Sangraha*' by Motilal Banarasidas.)

। ॐ । अथ । पुरुषः । ह । वै । नारायणः । अकामयत । प्रजाः । सृजेय । इति ॥
। नारायणात् । प्राणः । जायते ॥ मनः । सर्व । इन्द्रियाणि । च ॥
। खम् । वायुः । ज्योतिः । आपः । पृथिवी । विश्वस्य । धारिणी ॥
। नारायणात् । ब्रम्हा । जायते ॥ नारायणात् । रुद्रः । जायते ॥
। नारायणात् । इन्द्रः । जायते ॥ नारायणात् । प्रजापतयः । प्र । जायन्ते ॥
। नारायणात् । द्वादश-आदित्या-रुद्रा-वसवः -सर्वाणि । च । छन्दांसि ॥
। नारायणात् । एव । समुत्पद्यन्ते ॥ नारायणे । प्रवर्तन्ते ॥
। नारायणे । प्रलीयन्ते ॥ एतत् । ऋग्वेद । शिरः । अधीते ॥

ॐ atha puruṣhō ha vai nārāyaṇō (a)kāmayatap' prajās' sṛjēyēti ।
nārāyaṇāt' prāṇō jāyatē । manas' sar'vēn'driyāṇi cha ।
khaṁ' vāyur'jyōtirāpa[fp]' pṛthivī viśh'vas'ya dhāriṇī ।
nārāyaṇād' bram'hā jāyatē । nārāyaṇād' rud'rō jāyatē ।
nārāyaṇādin'drō jāyatē । nārāyaṇāt' prajāpataya[fp]' prajāyan'tē ।
nārāyaṇād' dvādaśhādit'yā rud'rā vasavas' sar'vāṇi cha chhan'dāgm'si ।
nārāyaṇādēva samut'pad'yan'tē । nārāyaṇēp' pravar'tan'tē ।
nārāyaṇēp' pralīyan'tē ॥ 1 ॥ ētadṛg'vēdaśhirō (a)dhītē ।

। Om । atha । puruṣhaḥa । ha । vai । nārāyaṇaḥa । akāmayata । prajāḥa । sṛjēya । iti ॥
। nārāyaṇāt । prāṇaḥa । jāyatē ॥ manaḥa । sarva । indriyāṇi । cha ॥
। kham । vāyuḥu । jyōtiḥi । āpaḥa । pṛthivī । viśhvasya । dhāriṇī ॥
। nārāyaṇāt । bramhā । jāyatē ॥ nārāyaṇāt । rudraḥa । jāyatē ॥
। nārāyaṇāt । indraḥa । jāyatē ॥ nārāyaṇāt । prajāpatayaḥa । pra । jāyantē ॥
। nārāyaṇāt । dvādaśha-ādityā-rudrā-vasavaḥa -sarvāṇi । cha । chhandāṁsi ॥
। nārāyaṇāt । ēva । samutpadyantē ॥ nārāyaṇē । pravartantē ॥ nārāyaṇē । pralīyantē ॥
। ētat । ṛgvēda । śhiraḥa । adhītē ॥

www.saiveda.net

ॐ **Om** = The very first sound, the sound of the Big Bang explosion ॥ अथ **atha** = hence ॥ पुरुषः **puruṣhaḥa** = the supreme Being ॥ ह **ha** = positively ॥ वै **vai** = verily ॥ नारायणः **nārāyaṇaḥa** = the deity *nārāyaṇaḥa* ॥ अकामयत **akāmayata** = had desired ॥ प्रजाः **prajāḥa** = progeny ॥ सृजेय **sṛjēya** = (let me) Create ॥ इति **iti** = *et caetera*

नारायणात् **nārāyaṇāt** = from *nārāyanaḥa* ॥ प्राणः **prāṇaḥa** = the life-force ॥ जायते **jāyatē** = was born

मनः **manaḥa** = mind ॥ सर्व-इन्द्रियाणि **sarva-indriyāṇi** = all the five *jñāna-indrīyas* (sense-organs & their sensations) ॥ च **cha** = and

खम् **kham** = sky = space ॥ वायुः **vāyuḥu** = wind ॥ ज्योतिः **jyōtiḥi** = light = *agniḥi* = fire ॥ आपः **āpaḥa** = waters = liquids ॥ पृथिवी **pṛthivī** = earth = solids ॥ विश्वस्य + धारिणी **viśhvasya + dhāriṇī** = upholder-bearer of all

नारायणात् **nārāyaṇāt** = from *nārāyaṇaḥa* ॥ ब्रम्हा **bramhā** = the Creator *Bramhā* ॥ जायते **jāyatē** = was born

नारायणात् **nārāyaṇāt** = from *nārāyaṇaḥa* ॥ रुद्रः **rudraḥa** = the destroyer *Rudraḥa* ॥ जायते **jāyatē** = was born

नारायणात् **nārāyaṇāt** = from *nārāyaṇaḥa* ॥ इन्द्रः **indraḥa** = the sense-controller *Indraḥa* ॥ जायते **jāyatē** = was born

नारायणात् **nārāyaṇāt** = from *nārāyaṇaḥa* ॥ प्रजापतयः **prajāpatayaḥa** = the progenitors (of all creatures) ॥ प्र **pra** = manifestly ॥ जायन्ते **jāyantē** = were born

नारायणात् **nārāyaṇāt** = from *nārāyaṇaḥa* ॥ द्वादश-आदित्याः **dvādaśha-ādityāḥa** = the twelve *ādityās* (suns) ॥ रुद्राः **rudrāḥa** = the 5 + 5 *jñānēndrīyas* & *karmēndrīyas* + mind ॥ वसवः **vasavaḥa** = the treasures 8 (gods of the 5 elements + Sun + Moon + Stars) ॥ सर्वाणि **sarvāṇi** = all ॥ च **cha** = and ॥ छन्दांसि **chhandāṁsi** = the metres (indicating the rhythms in Nature)

नारायणात् **nārāyaṇāt** = from *nārāyanaḥa* ॥ एव **ēva** = only ॥ सम्-उत्-पद्यन्ते **sam-ut-padyantē** = equally out-poured

नारायणे **nārāyaṇē** = into *nārāyanaḥa* ॥ प्र-वर्तन्ते **pra-vartantē** = (it) manifestly circulates

नारायणे **nārāyaṇē** = into *nārāyanaḥa* ॥ प्र-लीयन्ते **pra-līyantē** = (it) manifestly merges

एतत् **ētat** = this (is) ॥ ऋग्वेद-शिरः **rgvēda-śhiraḥa** = the head of the Rgveda = the outcome-understanding from the Rgveda ॥ अधीते **adhītē** = that we study

OM! Henceforth we see how the Supreme Puruṣha who verily is nārāyaṇaḥa; desired at the start, "let me bring forth progeny"! From this nārāyaṇaḥa – prāṇaḥa, the life-force, was born. The mind plus sense-organs too. Space, Gases, Fire-plasma, liquids, solids, the Planets which bear & uphold all of us (too were Created)*. Thus… From nārāyaṇaḥa *– the Creator Bramhā was born; the destroyer Rudraḥa was born; the sense-controller Indraḥa was born; the progenitors-prajāpatīs were born to extend Creation; the 12 suns (stars & galaxies) were born; the sense-organs + action-organs were born; the vasus 8 were born; all these in their "best movement" natural rhythms were born, which gave rise to the poetic metre – the chhandas. All these equally poured out from nārāyaṇaḥa. They circulate within nārāyaṇaḥa. They (eventually) merge into nārāyaṇaḥa! This is our understanding from the Rgveda. ॥ *1* ॥

www.sarveda.net

ॐ अथ नित्यो नारायणः। ब्रम्हा नारायणः । शिवश्च नारायणः ।
शक्रश्च नारायणः । द्यावापृथिव्यौ च नारायणः ।
कालश्च नारायणः । दिशश्च नारायणः । विदिशश्च नारायणः ।
ऊर्ध्वश्च नारायणः । अधश्च नारायणः । अन्तर्बहिश्च नारायणः ।
नारायण , एवेदꣳ सर्वम् । यद् भूतं यच्च भव्यम् ।
निष्कलो निरञ्जनो निर्विकल्पो निराख्यातः शुद्धो देव , एको नारायणः ।
न द्वितीयोँऽस्ति कश्चित् । य , एवं वेद ।
स विष्णुरेव भवति स विष्णुरेव भवति ॥२॥ एतद् यजुर्वेद शिरोऽधीते ।

। ॐ । अथ । नित्यः । नारायणः ॥ ब्रम्हा । नारायणः ॥ शिवः । च । नारायणः ॥
। शक्रः । च । नारायणः ॥ द्यावा-पृथिव्यौ । च । नारायणः ॥
। कालः । च । नारायणः ॥ दिशः । च । नारायणः ॥ वि-दिशः । च । नारायणः ॥
। ऊर्ध्वः । च । नारायणः ॥ अधः । च । नारायणः ॥ अन्तः । बहिः । च । नारायणः ॥
। नारायणः । एव । इदम् । सर्वम् ॥ यत् । भूतम् । यत् । च । भव्यम् ॥
। निष्कलः । निरञ्जनः । निर्विकल्पः । निराख्यातः । शुद्धः । देवः । एकः । नारायणः ॥
। न । द्वितीयः । अस्ति । कश्चित् ॥ यः । एवम् । वेद ॥
। सः । विष्णुः । एव । भवति । सः । विष्णुः । एव । भवति ॥ एतत् । यजुर्वेद । शिरः । अधीते ॥

ॐ atha nit’yō nārāyaṇaha । bram’hā nārāyaṇaha । śhivaśh’cha nārāyaṇaha ।
śhak’raśh’cha nārāyaṇaha । dyāvāpṛthiv’yau cha nārāyaṇaha ।
kālaśh’cha nārāyaṇaha । diśhaśh’cha nārāyaṇaha । vidiśhaśh’cha nārāyaṇaha ।
ūr’dhvaśh’cha nārāyaṇaha । adhaśh’cha nārāyaṇaha । an’tar’bahiśh’cha nārāyaṇaha ।
nārāyaṇa , ēvēdagm’ sar’vam । yad’ bhūtañ’ yach’cha bhav’yam’m ।
niṣh’kalō nirañ’janō nir’vikal’pō nirākh’yātaśh’ śhud’dhō dēva , ēkō nārāyaṇaha ।
nad’ dvitīyōō (a)s’ti kaśh’chite । ya , ēvaṁ’ vēda ।
sa viṣh’ṇurēva bhavati sa viṣh’ṇurēva bhavati ॥2॥ ētad’ yajur’vēda śhirō (a)dhītē ।

। Om । atha । nityaha । nārāyaṇaha ॥ bramhā । nārāyaṇaha ॥ śhivaha । cha । nārāyaṇaha ॥
। śhakraha । cha । nārāyaṇaha ॥ dyāvā-pṛthivyau । cha । nārāyaṇaha ॥
। kālaha । cha । nārāyaṇaha ॥ diśhaha । cha । nārāyaṇaha ॥ vi-diśhaha । cha । nārāyaṇaha ॥
। ūrvaha। । cha । nārāyaṇaha ॥ adhaha । cha । nārāyaṇaha ॥ antaha । bahihi । cha । nārāyaṇaha ॥
। nārāyaṇaha । ēva । idam । sarvam ॥ yat । bhūtam । yat । cha । bhavyam ॥
। niṣh-kalaha । nir-añjanaha । nir-vikalpaha । nir-ākhyātaha । śhuddhaha । dēvaha । ēkaha । nārāyaṇaha ॥
। na । dvitīyaha । asti । kaśhchit ॥ yaha । ēvam । vēda ॥
। saha । viṣhṇuhu । ēva । bhavati । saha । viṣhṇuhu । ēva । bhavati ॥ ētat । yajurvēda । śhiraha । adhītē ॥

www.saiveda.net

ॐ **Om** = the 1st sound OM ॥ अथ **atha** = henceforward ॥ नित्यः **nityaḥa** = eternal (is) ॥ नारायणः **nārāyaṇaḥa** = *nārāyaṇaḥa*

ब्रम्हा **bramhā** = the Creator ॥ नारायणः **nārāyaṇaḥa** = *nārāyaṇaḥa*

शिवः **śhivaḥa** = the destroyer *Śhiva* ॥ च **cha** = too ॥ नारायणः **nārāyaṇaḥa** = *nārāyaṇaḥa*

शक्रः **śhakraḥa** = the sense-controller *Indraḥa* ॥ च **cha** = too ॥ नारायणः **nārāyaṇaḥa**

द्यावा-पृथिव्यौ **dyāvā-pṛthivyau** = the heavens & Earth ॥ च **cha** = too ॥ नारायणः **nārāyaṇaḥa** = *nārāyaṇaḥa*

कालः **kālaḥa** = time ॥ च **cha** = too ॥ नारायणः **nārāyaṇaḥa** = *nārāyaṇaḥa*

दिशः **diśhaḥa** = the (main) directions ॥ च **cha** = too ॥ नारायणः **nārāyaṇaḥa** = *nārāyaṇaḥa*

वि-दिशः **vi-diśhaḥa** = the sub-directions ॥ च **cha** = too ॥ नारायणः **nārāyaṇaḥa** = *nārāyaṇaḥa*

ऊर्ध्वः **ūrdhvaḥa** = above ॥ च **cha** = too ॥ नारायणः **nārāyaṇaḥa** = *nārāyaṇaḥa*

अधः **adhaḥa** = down ॥ च **cha** = too ॥ नारायणः **nārāyaṇaḥa** = *nārāyaṇaḥa*

अन्तः **antaḥa** = inwards ॥ बहिः **bahiḥi** = outwards ॥ च **cha** = too ॥ नारायणः **nārāyaṇaḥa** = *nārāyaṇaḥa*

नारायणः **nārāyaṇaḥa** ॥ एव **ēva** = only ॥ इदम् **idam** = this ॥ सर्वम् **sarvam** = all

यत् **yat** = whether ॥ भूतम् **bhūtam** = past ॥ यत् **yat** = whether ॥ च **cha** = and ॥ भव्यम् **bhavyam** = future

निष्-कलः **niṣh-kalaḥa** = noise-less ॥ निर्-अञ्जनः **nir-añjanaḥa** = stain-less ॥ निर्-विकल्पः **nir-vikalpaḥa** = alternate-less ॥ निर्-आख्यातः **nir-ākhyātaḥa** = unknown ॥ शुद्धः **śhuddhaḥa** = pure ॥ देवः **dēvaḥa** = deity ॥ एकः **ēkaḥa** = the ONE ॥ नारायणः **nārāyaṇaḥa** = *nārāyaṇaḥa*

न **na** = not ॥ द्वितीयः **dvitīyaḥa** = any second ॥ अस्ति **asti** = is (existing) ॥ कश्चित् **kaśhchit** = whosoever

यः **yaḥa** = He who ॥ एवम् **ēvam** = in this manner ॥ वेद **vēda** = knows (this)

सः **saḥa** = he (is) ॥ विष्णुः **viṣhṇuḥu** = *viṣhṇuḥu*, the maintenance deity ॥ एव **ēva** = only ॥ भवति **bhavati** = becomes ॥ सः **saḥa** = he (is) ॥ विष्णुः **viṣhṇuḥu** = *viṣhṇuḥu*, the maintenance deity ॥ एव **ēva** = only ॥ भवति **bhavati** = becomes

एतत् **ētat** = this (is) ॥ यजुर्वेद-शिरः **yajurvēda-śhiraḥa** = the head of the Yajurveda = the outcome-understanding from the Yajurveda ॥ अधीते **adhītē** = that we study

OM! Henceforth we see how eternal is this nārāyaṇaḥa. The Creator Bramhā is nārāyaṇaḥa. The destroyer Shivaḥa too, is nārāyaṇaḥa. The sense-controller indraḥa too, is nārāyanaḥa. The Heavens & Earth too, are nārāyaṇaḥa. Time too is nārāyaṇaḥa. The main-directions too, are nārāyaṇaḥa. The sub-directions too, are nārāyaṇaḥa. Upwards too , is nārāyaṇaḥa. Downwards too , is nārāyaṇaḥa. The inwards and outwards too , is all nārāyaṇaḥa. Nārāyaṇaḥa is ALL THIS, whether in the past, present or future. ṇārāyaṇaḥa is soundless, stainless, without alternative, unknown-to-all, pure, shining dēva, the ONLY ONE! nārāyaṇaḥa. No other exists, whomsoever he be. He who comes to know this in the manner stated above, he becomes like Viṣhṇuḥu, verily, he becomes like Viṣhṇuḥu. This is our understanding from the Yajurveda. **॥ 2 ॥**

www.saiveda.net

ओमित्यग्रे व्याहरेत् । नम , इति पश्चात् । नारायणायेत्युपरिष्टात् ।
ओमित्येकाक्षरम् । नम , इति द्वे , अक्षरे। नारायणायेति पञ्चाक्षराणि ।
एतद् वै नारायणस्याष्टाक्षरं पदम् ।
यो ह वै नारायणस्याष्टाक्षरं पदमध्येति ।
अनपब्रुवस्सर्वमायुरेति । विन्दते प्राजापत्यꣳ रायस्पोषं गौपत्यम् ।
ततोऽमृतत्त्वमश्नुते ततोऽमृतत्त्वमश्नुत , इति ।
य , एवं वेद ॥३॥ एतद् सामवेद शिरोऽधीते ।

। ॐ । इति । अग्रे । व्याहरेत् ॥ नमः । इति । पश्चात् ॥ नारायणाय । इति । उपरिष्टात् ॥
। ॐ । इति । एक । अक्षरम् ॥ नमः । इति । द्वे । अक्षरे ॥ नारायणाय । इति । पञ्च । अक्षराणि ॥
। एतत् । वै । नारायणस्य । अष्ट । अक्षरम् । पदम् ॥
। यः । ह । वै । नारायणस्य । अष्ट । अक्षरम् । पदम् । अध्येति ॥
। अन्-अप-ब्रुवः । सर्वम् । आयुः । एति ॥ विन्दते । प्राजापत्यम् । रायस्पोषम् । गौपत्यम् ॥
। ततः । अमृतत्त्वम् । अश्नुते । ततः । अमृतत्त्वम् । अश्नुते । इति ॥
। यः । एवम् । वेद ॥ एतत् । सामवेद । शिरः । अधीते ॥

ōmit’yag’rēv’ vyāharē-te । nama , iti paśh’chā-te । nārāyaṇāyēt’yupariṣh’ṭā-te ।
ōmit’yēkāk’ṣharam । nama , itid’ dvē , ak’ṣharē । nārāyaṇāyēti pañ’chāāk’ṣharāṇi ।
ētad’ vai nārāyaṇas’yāṣh’ṭāk’ṣharam’ padam ।
yō ha vai nārāyaṇas’yāṣh’ṭāk’ṣharam’ padamadh’yēti ।
anapab’ruvas’sar’vamāyurēti । vin’datēp’ prājāpat’yagm’ rāyas’pōṣhaṅ’gaupat’yam ।
tatō (a)mṛtat’vamaśh’nutē tatō (a)mṛtat’vamaśh’nuta , iti ।
ya , ēvaṁ’ vēda ॥3॥ ētad’ sāmavēda śhirō (a)dhītē ।

। Om । iti । agrē । vyāharēt ॥ namaḥa । iti । paśhchāt ॥ nārāyaṇāya । iti । upariṣhṭāt ॥
। Om । iti । ēka । akṣharam ॥ namaḥa । iti । dvē । akṣharē ॥ nārāyaṇāya । iti । pañcha । akṣharāṇi ॥
। ētat । vai । nārāyaṇasya । aṣhṭa । akṣharam । padam ॥
। yaḥa । ha । vai । nārāyaṇasya । aṣhṭa । akṣharam । padam । adhyēti ॥
। an-apa-bruvaḥa । sarvam । āyuḥu । ēti ॥ vindatē । prājāpatyam । rāyaspōṣham । gaupatyam ॥
। tataḥa । amṛtattvam । aśhnutē । tataḥa । amṛtattvam । aśhnutē । iti ॥
। yaḥa । ēvam । vēda ॥ ētat । sāmavēda । śhiraḥa । adhītē ॥

ॐ **Om** = the very first sound OM ॥ इति **iti** = *et caetera* ॥ अग्रे **agrē** = a-priori, before all else ॥ व्या-हरेत् **vyā-harēt** = utter in a long sound

नमः **namaḥa** = *namaḥa* ॥ इति **iti** = and so on… ॥ पश्चात् **paśhchāt** = afterward

नारायणाय **nārāyaṇāya** = the sounds *nārāyaṇāya* ॥ इति **iti** = and so on… ॥ उपरिः-स्थात् **upariḥi-sthāt** = above all (utter)

ॐ **Om** = Om the sound ॥ इति **iti** = *et caetera* ॥ एक **ēka** = one ॥ अक्षरम् **akṣharam** = non-decaying (sound)

नमः **namaḥa** = *namaḥa* ॥ इति **iti** = *et caetera* ॥ द्वे **dvē** = two ॥ अक्षरे **akṣharē** = non-perishing (sounds)

नारायणाय **nārāyaṇāya** = *nā-rā-ya-ṇā-ya* ॥ इति **iti** = *et caetera* ॥ पञ्च **pañcha** = five ॥ अक्षराणि **akṣharāṇi** = non-decaying sounds

एतत् **ētat** = these ॥ वै **vai** = verily ॥ नारायणस्य **nārāyaṇasya** = of *nārāyaṇa* ॥ अष्ट **aṣhṭa** = eight ॥ अक्षरम् **akṣharam** = sounds ॥ पदम् **padam** = poetic passage

यः **yaḥa** = whosoever ॥ ह **ha** = positively ॥ वै **vai** = verily ॥ नारायणस्य **nārāyaṇasya** = of *nārāyaṇa* ॥ अष्ट **aṣhṭa** = eight ॥ अक्षरम् **akṣharam** = sounds ॥ पदम् **padam** = poetic passage ॥ अध्येति **adhyēti** = utters

अन्-अप-ब्रुवः **an-apa-bruvaḥa** = without abusing / without complaining ॥ सर्वम् **sarvam** = all ॥ आयुः **āyuḥu** = lifetime ॥ एति **ēti** = comes

विन्दते **vindatē** = obtains ॥ प्राजापत्यम् **prājāpatyam** = the post of special Creator ॥ रायस्पोषम् **rāyaspōṣham** = ever increasing wealth ॥ गौपत्यम् **gaupatyam** = kingship over *gō* (Earth)

ततः **tataḥa** = thence ॥ अमृतत्त्वम् **amṛtattvam** = immortal essence ॥ अश्नुते **aśhnutē** = (He) tastes ॥ ततः **tataḥa** = thence ॥ अमृतत्त्वम् **amṛtattvam** = immortal-essence ॥ अश्नुते **aśhnutē** = (HE does) taste ॥ इति **iti** = *et caetera*

एतत् **ētat** = this ॥ सामवेद **sāmavēda** = *Sāmaveda* ॥ शिरः **śhiraḥa** = head ॥ अधीते **adhītē** = studies

OM be uttered at the very start, namaḥa next; nārāyaṇāya above those two! OM is 1 sound, namaḥa counts as 2 sounds, nārāyaṇāya counts as 5 sounds. This is verily the 8-sounds padam of nārāyanaḥa. Whosoever utters this 8-sounds nārāyaṇa-padam (the required number of times), will get all (he desires) without abusing or complaining. Further, he will become the Creator-progenitor of his lineage and a king of the land with ever-increasing wealth. From there, He will get a taste of the immortal essence, the amṛtattvam, indeed! This is our understanding from the Sāmaveda. **॥ *3* ॥**

www.saiveda.net

प्रत्यगानन्दं ब्रम्ह पुरुषं प्रणवस्वरूपम् ।

अकार , उकारो मकार , इति । ताऽनेकधा समभरत् तदेतदोमिति ।

यमुक्त्वा मुच्यते योगी जन्मसंसारबन्धनात् ।

ॐ नमो नारायणायेति मन्त्रोपासकः । वैकुण्ठभुवनलोकं गमिष्यति ।

तदिदं परं पुण्डरीकं विज्ञान घनम् ।

तस्मात् तदिदावन्मात्रम् । तस्मात् तडिदाभमात्रम् ।

ब्रम्हण्यो देवकीपुत्रो ब्रम्हण्यो मधुसूदनोम् । ब्रम्हण्यः पुण्डरीकाक्षो ब्रम्हण्यो विष्णुरच्युत ।

सर्वभूतस्थमेकं नारायणम् । कारण रूपमकारण परब्रम्होम् । एतदथर्व शिरोयोऽधीते ॥४॥

। प्रत्यक्-आनन्दम् । ब्रम्ह-पुरुषम् । प्रणव-स्वरूपम् ॥

। अकारः । उकारः । मकारः । इति ॥ ता । अन्-एकधा । सम्-अभरत् । तत् । एतत् । ॐ । इति ॥

। यम् । उक्त्वा । मुच्यते । योगी । जन्म-सम्सार । बन्धनात् ॥

। ॐ । नमः । नारायणाय । इति । मन्त्र । उपासकः ॥ वैकुण्ठ । भुवन । लोकम् । गमिष्यति ॥

। तत् । इदम् । परम् । पुण्डरीकम् । वि-ज्ञान । घनम् ॥

। तस्मात् । तत् । इत् । आवत् । मात्रम् ॥ तस्मात् । तडिदाभ । मात्रम् ॥

। ब्रम्हण्यः । देवकी । पुत्रः । ब्रम्हण्यः । मधु-सूदन । ॐ ॥ ब्रम्हण्यः । पुण्डरीक-अक्षः । ब्रम्हण्यः । विष्णुः । अच्युतः ॥

। सर्व । भूत-स्थम् । एकम् । नारायणम् ॥ कारण । रूपम् । अकारण । पर-ब्रम्ह । ॐ ॥ एतत् । अथर्व । शिरः । यः । अधीते ॥

prat'yagānan'dam' bram'ha puruṣham' praṇavas'varūpam ।

akāra , ukārō makāra , iti । tā (a)nēkadhā samabharat' tadētadōmiti ।

yamuk'tvā much'yatē yōgī jan'masaṁ'sāraban'dhanā-te ।

ॐ namō nārāyaṇāyēti man'trōpāsakaḥa । vaikuṇ'ṭhabhuvanalōkaṅ' gamiṣh'yati ।

tadidam' param' puṇ'ḍarīkaṁ' vij'ñāna ghanam ।

tas'māt' tadidāvan'māt'ram । tas'māt' taḍidābhamāt'ram ।

bram'haṇ'yō dēvakīput'rōb' bram'haṇ'yō madhusūdanōm ।

bram'haṇ'ya[fp]' puṇ'ḍarīkāk'ṣhōb' bram'haṇ'yō viṣh'ṇurach'yuta ।

sar'vabhūtas'thamēkan' nārāyaṇam । kāraṇa rūpamakāraṇa parab'ram'hōm ।

ētadathar'va śhirōyō (a)dhītē ॥ 4 ॥

। pratyak-ānandam । bramha-puruṣham । praṇava-svarūpam ॥

। akāraḥa । ukāraḥa । makāraḥa । iti ॥ tā । an-ēkadhā । sam-abharat । tat । ētat । Om । iti ॥

। yam । uktvā । muchyatē । yōgī । janma-samsāra । bandhanāt ॥

। Om । namaḥa । nārāyaṇāya । iti । mantra । upāsakaḥa ॥ vaikuṇṭha । bhuvana । lōkam । gamiṣhyati ॥

। tat । idam । param । puṇḍarīkam । vi-jñana । ghanam ॥

। tasmāt । tat । it । āvat । mātram ॥ tasmāt । taḍidābha । mātram ॥

। bramhaṇyaḥa । dēvakī । putraḥa । bramhaṇyaḥa । madhu-sūdana । Om ॥

। bramhaṇyaḥa । puṇḍarīka-akṣhaḥa । bramhaṇyaḥa । viṣhṇuḥu । achyutaḥa ॥

। sarva । bhūta-stham । ēkam । nārāyaṇam ॥ kāraṇa । rūpam । akāraṇa । para-bramha । Om ॥

। ētat । atharva । śhiraḥa । yaḥa । adhītē ॥

प्रत्यक्-आनन्दम् **pratyak-ānandam** = inward delight ॥ ब्रम्ह-पुरुषम् **bramha-puruṣham** = the Supreme Essence-*Puruṣha* ॥ प्रणव-स्वरूपम् **praṇava-svarūpam** = in the form of *praṇava* (OM-*kāra*)

अकारः **akāraḥa** = the sound "a" ॥ उकारः **ukāraḥa** = the sound "u" ॥ मकारः **makāraḥa** = the sound "m" ॥ इति **iti** = and so on

ता **tā** = all those ॥ अन्-एकधा **an-ēkadhā** = very many ॥ सम्-अभरत् **sam-abharat** = equally filled up ॥ तत् **tat** = that ॥ एतत् **ētat** = this ॥ ॐ **Om** = OM ॥ इति **iti** = is

यम् **yam** = howsoever ॥ उक्त्वा **uktvā** = utters ॥ मुच्यते **muchyatē** = liberates ॥ योगी **yōgī** = the *yōgī* ॥ जन्म-सम्सार **janma-samsāra** = (from) rebirth & *samsāra* ॥ बन्धनात् **bandhanāt** = from these constraints

ॐ **Om** = OM ॥ नमः **namaḥa** = *namaḥa* ॥ नारायणाय **nārāyaṇāya** = *nārāyaṇāya* ॥ इति **iti** = *et caetera* ॥ मन्त्र **mantra** = mantra ॥ उपासकः **upāsakaḥa** = practitioner

वैकुण्ठ **vaikuṇṭha** = the special heaven "*vaikuṇṭha*" where there is "no constraint" or "*vinā kuṇṭhita-tā*" ॥ भुवन **bhuvana** = place of living ॥ लोकम् **lōkam** = the plane of living ॥ गमिष्यति **gamiṣhyati** = will go to

तत् **tat** = that ॥ इदम् **idam** = all this ॥ परम् **param** = beyond ॥ पुण्डरीकम्-वि-ज्ञान **puṇḍarīkam-vi-jñāna** = the lotus science (how to live in mud without becoming muddy) ॥ घनम् **ghanam** = dense, solid

तस्मात् **tasmāt** = from that ॥ तडिदाभ **taḍidābha** = cloud-in-the-sky ॥ मात्रम् **mātram** = only

ब्रम्हण्यः **bramhaṇyaḥa** = the incarnation of *bramhan* (became) ॥ देवकी-पुत्रः **dēvakī-putraḥa** = *dēvakī*'s son ॥ ब्रम्हण्यः **bramhaṇyaḥa** = the incarnation of *bramhan* (became) ॥ मधु-सूदन **madhu-sūdana** = the killer of demon-madhu (Krishna) ॥ ॐ **Om** = om

ब्रम्हण्यः **bramhaṇyaḥa** = the incarnation of *bramhan* (became) ॥ पुण्डरीक-अक्षः **puṇḍarīka-akshaha** = lotus-eyed (Krishna) ॥ ब्रम्हण्यः **bramhaṇyaḥa** = the incarnation of *bramhan* (is indeed) ॥ विष्णुः **vishṇuḥu** = *viṣhṇuḥu* ॥ अच्युतः **achyutaḥa** = solidly fixed, un-shakeable

सर्व **sarva** = all ॥ भूत-स्थम् **bhūta-stham** = situated in *bhūtas* (*jīvas*) all ॥ एकम् **ēkam** = one and only one ॥ नारायणम् **nārāyaṇam** = *nārāyanaḥa*

कारण रूपम् **kāraṇa rūpam** = cause of all forms (He is, indeed) ॥ अकारण **akāraṇa** = causeless (He Himself is) ॥ पर-ब्रम्ह **para-bramha** = The Supreme One, beyond all understanding ॥ ॐ **Om** = Om

एतत् **ētat** = this ॥ अथर्व **atharva** = atharva-veda ॥ शिरः **śhiraḥa** = head ॥ यः **yaḥa** = whomsoever ॥ अधीते **adhītē** = studies (well)

The Omkāra – He is the praṇava svarūpam, he is the inner-delight, the bramha puruṣham! He is made up of a-kāra, u-kāra & m-kāra. All these sounds were mixed up equally well and filled in. The resulting sound is OM. Whensoever and howsoever does a yogī chant this sound, it liberates him from the samsāra-cycle of birth-&-rebirth. "OM namō nārāyaṇāya" – the practitioner of this mantra – goes to vaikuṇṭha (where there is "no constraint"). This is that sublime Lotus-science, which teaches us "how to live in mud without getting muddy". From this, we get the vision of lightning in the clouds as stated in the nārāyaṇa sūktam. Bramhan became the son-of-dēvakī. Bramhan became the killer of the demon madhu. Bramhan became the puṇḍarīkākṣha (lotus-eyed one = Krishna) . Bramhan-Viṣhṇuḥu became the unshakeable achyuta (Krishna). Situated in all the jīvas, He is the One and Only ONE, nārāyaṇa. He is the cause of ALL these forms, yet He Himself is without a cause, He is para bramha, He is OM! He who understands this from the Atharvaveda… **॥ *4* ॥**

www.saiveda.net

प्रा॒तर॑धीया॒नो॒ रात्रिकृतं पापं॑ ना॒शयति ।
सा॒यम॑धीया॒नो॒ दिवसकृतं पापं॑ ना॒शयति ।
माध्यन्दिनमादित्याभिमुखो॑ऽधीया॒नः पञ्चपातकोपपातका॑त् प्र॒मुच्यते ।
सर्व वेद पारायण पु॒ण्यं ल॒भते ।
नारायण सायुज्यम॑वाप्नो॒ति नारायण सायुज्यम॑वाप्नो॒ति ।
य , ए॒वं वे॒द । इत्यु॒पनिष॑त् ॥५॥

। प्रातः । अधीयनः । रात्रिकृतम् । पापम् । नाशयति ॥
। सायम् । अधीयनः । दिवस-कृतम् । पापम् । नाशयति ॥
। माध्यन्दिनम् । आदित्य-अभिमुखः । अधीयनः । पञ्च-पातक-उप-पातकात् । प्रमुच्यते ॥
। सर्व-वेद-पारायण । पुण्यम् । लभते ॥
। नारायण-सायुज्यम् । अवाप्नोति । नारायण-सायुज्यम् । अवाप्नोति ॥
। यः । एवम् । वेद ॥ इति । उपनिषत् ॥

prātaradhīyānō rāt'rikṛtam' pāpan' nāśhayati ।
sāyamadhīyānō divasakṛtam' pāpan' nāśhayati ।
mādh'yan'dinamādit'yābhimukhō (a)dhīyāna[fp]' pañ'chapātakōpapātakāāt' pramuch'yatē ।
sar'va vēda pārāyaṇa puṇ'yaṁ' labhatē ।
nārāyaṇa sāyuj'yamavāp'nōti nārāyaṇa sāyuj'yamavāp'nōti ।
ya , ēvaṁ' vēda । it'yupaniṣhate ॥ 5 ॥

। prātaḥa । adhīyanaḥa । rātrikṛtam । pāpam । nāśhayati ॥
sāyam । adhīyanaḥa । divasa-kṛtam । pāpam । nāśhayati ॥
mādhyandinam । āditya-abhimukhaḥa । adhīyanaḥa । pañcha-pātaka-upa-pātakāt । pramuchyatē ॥
sarva-vēda-pārāyaṇa । puṇyam । labhatē ॥
nārāyaṇa-sāyujyam । avāpnōti । nārāyaṇa-sāyujyam । avāpnōti ॥
yaḥa । ēvam । vēda ॥ iti । upaniṣhat ॥

www.saiveda.net

प्रातः **prātaḥa** = at dawn ‖ अधीयनः **adhīyanaḥa** = chants (this *upaniṣhat*) ‖ रात्रि-कृतम् **rātri-kṛtam** = night-done ‖ पापम् **pāpam** = sins ‖ नाशयति **nāśhayati** = (are) destroyed

सायम् **sāyam** = at dusk ‖ अधीयनः **adhīyanaḥa** = chants (this *upaniṣhat*) ‖ दिवस-कृतम् **divasa-kṛtam** = daytime-done ‖ पापम् **pāpam** = sins ‖ नाशयति **nāśhayati** = (are) destroyed

माध्यन्दिनम् **mādhyandinam** = at mid-day ‖ आदित्य-अभिमुखः **āditya-abhimukhaḥa** = sun-facing ‖ अधीयनः **adhīyanaḥa** = chants (this *upaniṣhat*) ‖ पञ्चपातक-उप-पातकात् **pañchapātaka-upa-pātakāt** = the five downfall-causes (sins) & the minor downfall-causes (sins) (see note hereinbelow) ‖ प्र-मुच्यते **pra-muchyatē** = manifestly liberates

सर्व **sarva** = all ‖ वेद **vēda** = the vedas ‖ पारायण **pārāyaṇa** = chanting ‖ पुण्यम् **puṇyam** = positive remarks in God's Diary ‖ लभते **labhatē** = benefits

नारायण-सायुज्यम् **nārāyaṇa-sāyujyam** = mergence-with-*nārāyaṇa* ‖ अवाप्नोति **avāpnōti** = obtains ‖ नारायण-सायुज्यम् **nārāyaṇa-sāyujyam** = mergence-with-*nārāyaṇa* ‖ अवाप्नोति **avāpnōti** = obtains

यः **yaḥa** = whomsoever ‖ एवम् **ēvam** = in this manner (hereinabove) ‖ वेद **vēda** = knows

इति **iti** = *et caetera* ‖ उपनिषत् **upaniṣhat** = (is the) *upaniṣhat*

> **Note on pañcha pātakaḥa:** the five sins that cause a house-holder's "down-fall" are those that he unwittingly commits daily, these are due to killing germs and bacteria in their kitchen appliances – the pounding mortar, the grinding wheel (making flour), the cooking fire, the drinking-water-pot and the broom (for sweeping dust).
>
> पञ्चसूना गृहस्थस्य वर्तन्तेऽहरहः सदा । खण्डणी पेषणी चुल्लि जलकुम्भ उपस्कारः ॥
>
> pañchasūnā gṛhasthasya vartantē (a)harahas-sadā | khaṇḍaṇī pēṣhaṇī chulli jalakumbha upaskāraḥa ||

… He who chants this at dawn, destroys his sins committed at (the previous) night. He who chants this at dusk, destroys his sins committed at (the previous) day. He who, facing the noon sun, chants this at mid-day – frees himself from the five main causes of downfall and the five sub-causes of downfall. He gets the puṇyam of having chanted ALL the Vedas. He attains complete mergence (sāyujyam) with nārāyana, indeed, he attains mergence!! Whomsoever, in this manner, knows this, knows the principles of this upaniṣhat. **‖ 5 ‖**

śhānti pāṭha

ॐ सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यं करवावहै । तेजस्वि नावधीतमस्तु मा विद्विषावहै ।

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ saha nāvavatu | saha nau bhunak'tu | saha vīr'yaṅ' karavāvahai |
tējas'vi nāvadhītamas'tu mā vid'viṣhāvahaiī |
ॐ śhā-n'tiśh' śhā-n'tiśh' śhā-n'tiḥi ||

(We are proactively concerned with the correctness and accuracy of all our presentations.
Any suggestions, corrections, remarks will be treated with gratitude, promptness and respect.
Please email them to Maunish Vyas: maunish *dot* vyas *at* gmail *dot* com)

www.sanskritweda.net